

طرح جداسازی فرزندان مادران زندانی در آستانه اجراست؛

زندانیان جرم ناکرده

تصور کنید کودکی که باید در آغوش گرم خانواده بزرگ شود و زیبایی های طبیعت را ببیند، ناخواسته و ناخودآگاه در فضایی قرار می گیرد که هیچ یک از شرایط لازم برای پرورش یک کودک بر اساس استانداردهای زندگی را ندارد. چه انتظاری می توانیم از رفتار فردای این کودک در جامعه داشته باشیم؟ کودک کانی که در زندان ها در کنار مادران زندانی هستند، تصویرهایی از زندگی دوران کودکی در ذهن شان شکل می گیرد که از آن چه مناسب رشد جسم و روح آن هاست، فاصله بسیاری دارد.

آذر فخری، روزنامه نگار

بودن همین چکها و سفتهها راهشان به زندان افتاده است. بنابراین چنین زنایی که ۶۴ درصد زندانیان را تشکیل می دهند، گاه با کودک خود، ناچارند تا سال هاد در زندان بمانند. البته این ۹۴ درصد محکومین مالی، از میان دوهزار و ۶۶۰ نفر مادر زندانی است. در واقع اغلب زنان زندانی در دام ناآگاهی خود نسبت به قوانین چک و سفته و نیز اعتماد به اطرافیان خود افتاده اند. به این ترتیب، با این نگاه در جامعه ما اولین خطایا جرم زن آخرین خطای او نیز محسوب می شود و طردشدگی از خانواده و جامعه را در پی دارد. اما داستانی که می خواهیم درباره آن صحبت کنیم، داستان غم انگیزتری است؛ داستان کودک کانی که همراه با مادران شان، حبس را تحمل می کنند، در زندان به دنیای می آیند و در زندان بزرگ می شوند، بی آن که بتوانند آن چنان که باید و شاید با محیط بیرون ارتباط انسانی و اجتماعی برقرار کنند. در واقع این کودکان، به جرم ناکرده، مجبورند سال های مهم ابتدای زندگی شان را در زندان بگذرانند.

حقوق کودک کانی که

همراه مادر حبس می کشند

وقتی سخن از مادران زندانی به میان می آید، همه افراد، چه در مقام شهروند و چه در مقام حقوقی، معتقدند که نباید کودک به همراه مادرش متحمل حبس شود. اما از طرفی، گاه چاره ای جز این نیست که کودک در کنار مادرش باشد؛ یا کودک شیرخوار است و به مراقبت های مستقیم مادر نیاز دارد و یا به این دلیل که

مادر از سوی خانواده به طور کلی طرد شده و کسی از اطرافیانش مسئولیت نگهداری فرزند او را به عهده نمی گیرد. به نظر می رسد در این وضعیت، حداقل امکانی که باید برای این کودک در نظر گرفته شود ایجاد مهد کودک است، تا ساعاتی خاصی از بند زنان و محیط زندان خارج شده و روند اجتماعی شدن را به نحوی طی کنند. چرا که این کودک، در محیط زندان، همبازی مناسب، اسباب بازی و شرایط تجربه محیط خانه را ندارند و فضای زندان به عنوان یک فضای بسته مشکلات بسیار و ناهنجاری هایی را موجب می شود. مشکل دیگر این کودک، تغذیه نامناسب آنان است.

بنابراین اولین حق مسلم کودکی که همراه مادر خود در زندان است، این است که باید روزانه چند ساعت از فضای زندان دور شود و تحت آموزش های لازم قرار بگیرد. او باید بتواند ساعاتی از روز را در کنار هم سن و سال های خودش بگذراند. سازمان زندان ها، سازمان بهزیستی کشور و قوه قضائیه با توجه به اهمیت همین نیازهای اولیه است که باید دیدگاه جدی تری به مسئله کودک کانی همراه مادران زندان داشته باشند؛ محرومیت مادر، نباید منجر به محرومیت کودک شود.

حضور کودک همراه مادر در زندان باعث می شود آینده کودک با مخاطرات فراوانی همراه باشد، چون تحمل شرایط سخت، سهو، تغذیه و وضعیت خاص فضای زندان برای کودک کانی مناسب

زندان ها حکایت دارد که طی آن تمام کودک کانی بالای دو سال باید به سازمان بهزیستی تحویل داده شوند. مدیر کل امور کودکان و نوجوانان سازمان بهزیستی اعلام کرده است که در تمام استان ها سازمان بهزیستی آمادگی لازم را برای تحویل گرفتن کودک کانی که مادران شان در زندان هستند دارند، البته وی اشاره می کند که وضعیت کودک کانی زیر دو سال متفاوت است؛ کودک کانی زیر دو سالی که با مادر رابطه عاطفی مناسبی ندارد از مادر جدا شده و به بهزیستی تحویل داده می شوند، اما کودک کانی زیر دو سالی که رابطه عاطفی مناسبی با مادر دارند، در زندان در کنار مادر مانده و پس از پایان دو سالگی به ما تحویل داده می شوند.

نفریه نیز به این مسئله مهم آگاه است که اگر قرار باشد کودک در کنار مادر زندانی خود بماند، باید در محیط زندان مهد کودک احداث شود، اما او می گوید احداث مهد کودک در زندان ها بر عهده مانیست، اما در صورتی که مکانی به عنوان مهد کودک در زندان ایجاد شود، ما حتما مجوز مهد کودک صادر خواهیم کرد، هر چند ایجاد مهد کودک در همه مراکز زندان ها میسر نیست، اما برخی از زندان ها در مکان هایی نزدیک اقدام به تأسیس مهد کودک کرده اند، اما برخی از زندان ها نتوانستند و مانع اعلام کردیم اگر برای آن ها امکان پذیر باشد می توانیم به نزدیک ترین مهد کودک و شیرخوارگاه مجوز بدهیم تا کودک کانی مادران زندانی را پذیرند. نفریه در یک پیشه لاد خوب هم خبر می دهد: این کاز قوه قضائیه خواسته شده به مادران مجرم، مجازات های جایگزین با دست بند های الکترونیک بدهند تا کودک از نعمت مادر محروم نشود و در عین حال مجبور به تحمل حبس در کنار مادر باشند. نفریه به چنین تحویلی ۱۸۰۰ کودک که مادران شان زندانی هستند، به مراکز بهزیستی خبر می دهد؛ کودک کانی که بالای دو سال دارند و تا زمانی که مادر آزاد شود و شرایط نگهداری از فرزندش را داشته باشند، در بهزیستی نگهداری خواهند شد.

آسیب های حضور کودک

در زندان

کوروش محمدی، جامعه شناس می گوید: «کودکی که در زندان مادرش شیر دریافت می کند، نسبت به نوزادی که در بیرون از فضای زندان تغذیه می شود در شرایط متفاوتی قرار دارد. بر اساس یافته های پزشکی و بهداشتی مادرانی که به نوزادان خود شیر می دهند، خلق و خوی راز همان محیطی که در آن زندگی می کنند، دریافت می کنند. این محیط در زندان محیط امنیتی و تحدیدی است. این فضا سرشار از مأموسسات نگهداری اطفال مبادرت کنند». خبرهای جدید هم از امضای یک تفاهم نامه بین بهزیستی و سازمان

اگر قرار باشد کودک بعد از دو سال از مادرش گرفته شود، غیر از موارد حساس که نیاز به وجود شیر مادر است، بهتر است از همان ابتدا نوزاد به مراکز بهزیستی سپرده شود تا دچار چندگانگی در دلبستگی نشود

زندان ها، امنیت روانی حاکم بر مادران به نوزاد منتقل خواهد شد. من معتقدم در زندان مادر مستقل نیست و چون در حال تنبیه است، اثرات مخربی می تواند برای کودک و نوزاد بر داشته باشد. این جامعه شناس معتقد است جداسازی کودک بعد از دو سال و گذراندن دوران شیرخوارگی او قطع از تباطؤ مادر و کودک، بسیار آسیب زاست: «جداسازی مادر و کودک یعنی از بین بردن یک زنجیره دو ساله، کودک در این دوره با مراقب و سرپرست که مادرش باشد الفت گرفته و بعد از جدایی باید در آغوش دیگری آرامش را بیابد. شخصی که نام پرستار یا مراقب کودک روی آن می گذاریم، این یک آسیب جدی روانی به کودک وارد خواهد کرد. همین افراد وقتی بزرگ می شوند، از آن جا که زمینه های روحی و روانی بدی در آن ها نهادینه شده، دست به پرخشگری و رفتارهای ناهنجاری می زنند برای تخلیه خود منزوی شده و نگاه شان به اجتماع سیاه خواهد بود.»

نگاه این جامعه شناس نسبت به ایجاد یک مهد کودک در کنار زندان ها منفی است. او می گوید: «اگر بتوان مادران را در فضایی در کنار فرزندان قادر داد تا دوره زندانی آن ها تمام شود، کار بسیار مناسبی است. باید در نظر داشت مادری که بتواند روزانه فقط چند ساعت کودکش را ببیند و دوباره به سلولش بازگردد؛ این خود زمینه های آسیب روانی را برای مادر و کودک فراهم می آورد. یعنی مادر چند ساعت در کنار کودکش باشد و سپس به یک مراقب دیگر نگهداری کند سپرده شود. این باعث می شود کودک آن «دلبستگی» را نسبت به مادرش از دست ندهد و مراتب به آسیب های جدی تری دچار شود.

ایجاد یک مهد کودک در زندان هر چند در دورانی که مادر زندانی باشد تمربخش است اما آسیب های جبران ناپذیری در آینده کودک انتظارش را می کشد» این جامعه شناس معتقد است اگر قرار باشد کودک بعد از دو سال از مادرش گرفته شود، غیر از موارد حساس که نیاز به وجود شیر مادر است، بهتر است از همان ابتدا نوزاد به مراکز بهزیستی سپرده شود تا دچار چندگانگی در دلبستگی نشود.

کودکان، اغلب آنان در بازه سنی سه تا چهار سالگی از روی کنجکاوی با پرسش هایی در مورد جنسیتشان و مسایل جنسی وقت می گذرانند و در این دوره سنی اصرار بر محرمانه نگه داشتن بدن خویش از دید دیگران نیز دارند و از عریان بودن اندامشان در ملامع احساس شرم می کنند؛ در همین راستا متخصصین حوزه روانشناسی به والدین توصیه می کنند، این حالت کودک را که اصرار بر محرمانه نگاه داشتن مکان های خصوصی خویش دارد؛ در حد طبیعی در وی تقویت کنند تا او در سنین بالاتر و در دوران نوجوانی و جوانی به بی پروایی جنسی کشیده نشود.

همچنین لازم است والدین بستری حمایتی و عاطفی را فراهم آورند تا هر گاه کودک با مساله یا مشکلی روبرو شد، بتواند بدون ترس از تنبیه یا سرزنش شدن آن را با والدین و مراقبان خود در میان بگذارد تا از راهنمایی و حمایت آنان بهره مند شود.

از گوشه و کنار

از پیشنهاد برای اصلاح شروط

«طلاق» تا بربری «دیه» زن و مرد

معاون امور زنان و خانواده ریاست جمهوری از چهار لایحه جدید در دستور کار معاونت امور زنان و خانواده خبر داد و گفت: لویحی با موضوع «برابری دیه زنان و مردان»، «اصلاح برخی از شروط طلاق»، «سن کیفری» و مسئله «سن ازدواج» را در دست داریم که هنوز این لویح در مرحله پیشنهاد قرار دارد.

معصومه ابتکار با اشاره به لایحه «حمایت از کودکان و نوجوانان» افزود: با توجه به این که شورای نگهبانی در خواست کرده بود تا اصلاحاتی درباره این لایحه انجام شود، اصلاحات لایحه حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان در مجلس انجام و مجدداً به شورای نگهبان بازگردانده شده است، امیدواریم هر چه زودتر این لایحه تأیید نهایی شود.

وی افزود: علاوه بر لایحه تأمین امنیت زنان علیه خشونت نیز چهار لایحه جدید در دستور کار معاونت قرار دارد. لویحی که درباره موضوع «برابری دیه زنان و مردان»، «اصلاح برخی از شروط طلاق»، «سن کیفری» و مسئله «سن ازدواج» است، اما به دلیل این که هنوز این لویح در مرحله پیشنهاد قرار دارد، جزئیات آن را در مراحل بعدی اعلام می کنیم.

معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده درباره وضعیت این لویح چهار گانه افزود: این لویح تنظیم نهایی شده و برای تنظیم سند پشتیبان هر کدام از آن ها اقدام شده است. شورای فقهی و حقوقی از جهت اسناد پشتیبان، مطالعات و سوابق به این موضوعات پرداخته، هم چنین برای برخی از این لویح نشست های تخصصی برگزار شده است.

انتقاد از غیر فعال بودن پله های

برقی برخی ایستگاه های اتوبوس

عضو شورای شهر تهران نسبت به غیر فعال بودن پله های برقی برخی ایستگاه های اتوبوس به شهر دار تهران تذکر داد.

میر لویحی، در جریان جلسه دیروز این شورا گفت: من طی چند روز اخیر بررسی کردم و متوجه شدم که برخی از پله های ایستگاه های اتوبوس متوقف هستند. مثلاً پله برقی ایستگاه خیابان آزادی روبه روی دانشگاه شریف، پله برقی پل مدیریت و پله برقی روبه روی شهرک آتی سازان طی چند روز اخیر متوقف هایی داشته است.

عضو شورای شهر تهران ادامه داد: از شهردار تهران می خواهیم نسبت به ساماندهی موزی کاری هایی که باعث تا کار آمدی، هزینه زیاد و اختلال در کارهای شوند اقدام کنند. من ابتدا فکر می کردم مشکل از سازمان زیباسازی است اما بعد گفتند مشکل را شهرداری منطقه ایجاد کرده است. پس از آن گفته شد پله برقی پل مدیریت به واسطه عدم پرداخت آونمان برق مصرفی غیر فعال است. وی تأکید کرد: این که معلوم نیست یک نقیصه از کجاست، نشانه نوعی بی انضباطی در ساختار و تشکیلات شهرداری تهران است.

در شورای شهر تهران تصویب شد

اخذ عوارض تردد شبانه

از وسایل نقلیه باری

اعضای شورای شهر تهران یک فوریت تعیین عوارض تردد شبانه وسایل نقلیه باری در محدوده کامیون ممنوع شهر تهران در سال ۹۸ را به تصویب رساندند.

در صد نوزدهمین جلسه شورای شهر تهران لایحه عوارض تردد شبانه وسایل نقلیه باری در محدوده کامیون ممنوع شهر تهران در سال ۹۸ مورد بررسی قرار گرفت.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران در رابطه با این لایحه گفت: ما قبلاً مصوب کرده بودیم که کامیون های باربری با نامه بگیرند. از همین رو کامیون های تردد در سطح شهر باید بار نامه بگیرند اما ما ابزار عملیاتی برای الزام آن ها به این کار را نداریم.

محسن پورسیدآقایی ادامه داد: اکنون دو ماه است که مصوبه شورای شهر در مورد بار نامه ابلاغ شده اما رانندگان اقدام جدی برای دریافت آن نکرده اند و روزانه فقط هزار کامیون بار نامه می گیرند.

وی افزود: پیشنهاد ما این است که اگر کسی بار نامه یا بار برگ نگرفت برای تردد عوارض پرداخت کند و اگر کسی بار برگ بگیرد عوارض به او تعلق نمی گیرد. این در واقع برای این است که افراد نسبت به دریافت بار نامه اقدام کنند. در ادامه جلسه، یک فوریت لایحه عوارض تردد شبانه وسایل نقلیه باری در محدوده کامیون ممنوع در سال ۹۸ با ۱۷ موافق و بدون مخالف تصویب شد.

آموزش خودمراقبتی؛ راهی برای ارتقای سلامت عمومی کودکان

فاطمه ناصح، دکترای روانشناسی عمومی

امروزه با توجه به افزایش آسیب های اجتماعی در بین کودکان و نوجوانان و اخبار مربوط به آزار و اذیت کودکان جامعه، جای خالی برنامه های مشخص از جمله «آموزش های خودمراقبتی» برای کاهش چنین آسیب های اجتماعی به شدت احساس می شود. در این نکته تردیدی نیست که در ایران هنوز آنگونه که شایسته است انتظار می رود به کودکان و حقوق آنان توجه جدی نمی شود. از اینرو واجب است خانواده ها از طریق آگاه سازی و آموزش های مناسب در جهت محافظت و پیشگیری از آزار های جسمی و جنسی فرزند خویش گام های جدی بردارند و

آنان را در این زمینه واکسینه کنند. نظام آموزشی کشور نیز این درباره دچار نقض و قصورهای متعددی است و در این شرایط والدین باید با کمک مشاورین و متخصصین کارآزموده برای حفظ و مراقبت از فرزندان خود به برنامه ریزی و اجرای فعالیت های پیشگیرانه و آموزش مهارت های از خودمراقبتی بپردازند و با اجرای برنامه های آموزشی توانمندساز جهت مصون ماندن فرزندان در برابر آسیب های اجتماعی قدم بردارند.

در روانشناسی «خودمراقبتی» همان پیشگیری از طریق آموزش است؛ یعنی اینکه فرد برای حفظ سلامت و شادابی خود آگاهانه و هدفمند کارهای روزمره کوچکی را برای خویشستن، خانواده یا دیگران انجام می دهد تا زندگی سالمتر و بهتری را خلق کند.

به باور روانشناسان «خودمراقبتی» به وضوح می تواند موجب افزایش کارایی و مهارت های فردی- اجتماعی فرد شود و یکی از مهارت های مهم زندگی است که به کودکان و نوجوانان کمک می کند تا مسیر زندگی را راحت تر و با خطرات و آسیب های اجتماعی کمتری سپری کنند و به همین نسبت درصد موفقیت خویش را در زندگی بالاتر ببرند. بر همین اساس روانشناسان و رواندرمانگران توصیه می کنند تا والدین نسبت به آموزش های خودمراقبتی در فرزندان شان حساس باشند و در جهت بالا بردن آگاهی فرزندان شان در این مسیر اهتمام ورزند. «خودمراقبتی» دارای ابعاد و انواع مختلفی است؛ از جمله: خودمراقبتی جسمی، روانی، عاطفی و معنوی است. تربیت جنسی کودکان نیز یکی از مهمترین مباحثی است که در حوزه

خودمراقبتی مطرح می شود. آشنایی کودکان با اعضای خصوصی بدن شان در خلال سال های اولیه زندگی باید صورت پذیرد و متخصصین روانشناسی در حوزه کودک و نوجوان بهترین سن برای آغاز چنین آموزش هایی را چهار یا پنج سالگی می دانند. والدین در حین آموزش مهارت های خودمراقبتی باید به جملاتی از قبیل اینکه «هر فردی بخش هایی در بدن خود دارد که حریم خصوصی اوست و هیچ کس حق دست زدن به این بخش ها را ندارد» و همچنین «اگر فردی سعی کرده بدن تو نزدیک شود باید حتماً به پدر و مادر اطلاع بدهی» تأکید کنند.

متخصصین روانشناس معتقدند آموزش های فراگیری مهارت های «خودمراقبتی» برای کودکان بهتر است در قالب بازی و داستان سازی صورت گیرد؛ شیوه آموزش نباید به گونه ای باشد که سبب تحریک بیش از حد کنجکاوی کودک شود و برای وی اشتغالات ذهنی ایجاد کند. همچنین با توجه به مراحل تحولی- رشدی